NAAMLOOS, MAAR NIET VERGETEN

Lezen:
Markus 5:25-34

Inleiding

In de Bijbel komen mensen voor die geen naam krijgen. Wij lezen over een zieke vrouw, een weduwe, een arme bedelaar, een Samaritaan en een misdadiger, maar hun persoonlijke naam wordt niet vermeld. Dat kan ons de indruk geven dat zij onbelangrijk zijn. Toch is dat niet de boodschap van de Bijbel.

Een naamloos persoon in de Bijbel is niet naamloos voor God. De Heere ziet mensen die door anderen niet worden gezien. Hij kent hun nood, hoort hun roepen en gebruikt soms juist hun geschiedenis om generaties later nog tot onderwijs te zijn. In deze studie letten we op verschillende naamloze mensen. Daarbij staat Markus 5 centraal: de vrouw die twaalf jaar ziek was en door Jezus werd genezen.

Bijbelstudie

Markus 5:25-34 vertelt over een vrouw die al twaalf jaar aan bloedvloeiingen leed. Haar naam wordt niet genoemd. Haar ziekte had niet alleen lichamelijke gevolgen. Volgens de reinheidsvoorschriften van Leviticus 15:25-30 maakte haar toestand haar voortdurend onrein. Daardoor raakte zij waarschijnlijk ook sociaal en godsdienstig geïsoleerd. Markus vermeldt dat zij veel had geleden onder allerlei behandelingen en haar vermogen had uitgegeven, zonder beter te worden. Haar ziekte had haar uitgeput, verarmd en op een afstand van anderen geplaatst.

Midden in de menigte komt zij naar Jezus toe. Zij raakt Zijn kleding aan, omdat zij gelooft dat zij daardoor genezen zal worden. De Heere Jezus laat haar niet ongemerkt verdwijnen. Hij vraagt wie Hem heeft aangeraakt. Dat lijkt een vreemde vraag, want veel mensen dringen tegen Hem aan. Toch maakt Jezus onderscheid tussen een toevallige aanraking en een gelovig zoeken van Hem.

De vrouw komt bevend naar voren en vertelt Hem de waarheid. Jezus noemt haar niet bij haar ziekte en ook niet bij haar verleden. Hij spreekt haar aan als “dochter” (Markus 5:34). Dat is een letterlijke Bijbeluitspraak. De uitdrukking “Jezus geeft haar haar waardigheid terug” is geen letterlijk citaat, maar een passende samenvatting van wat er gebeurt. Hij brengt haar niet opnieuw in verlegenheid, maar herstelt haar openlijk in de gemeenschap. Haar genezing is niet

slechts lichamelijk; zij mag weer leven in vrede.

Het is opvallend dat Markus in hetzelfde gedeelte wel de naam Jaïrus noemt (Markus 5:22), terwijl de vrouw naamloos blijft. Jaïrus is een bestuurder van de synagoge en heeft een herkenbare maatschappelijke positie. De vrouw is slechts bekend door haar nood. Toch ziet Jezus beiden. Hij heeft aandacht voor de invloedrijke vader én voor de onbekende vrouw die zich nauwelijks durft te laten zien. Dit is geen tegenstelling tussen belangrijke en onbelangrijke mensen. Voor Christus staat niemand buiten Zijn aandacht.

Een vergelijkbare geschiedenis vinden we in 1 Koningen 17:8-16. Daar gaat Elia naar een weduwe in Zarfath. Ook haar naam wordt niet genoemd. Zij heeft nog slechts een handvol meel en een beetje olie. Voor haar en haar zoon lijkt de hongerdood nabij. Toch wordt juist deze naamloze vrouw door God opgezocht. Zij ontvangt het woord van de Heere via Elia en ervaart dat het meel in de pot en de olie in de kruik niet opraken. Haar geloof wordt zichtbaar in haar gehoorzaamheid. De Bijbel vermeldt haar naam niet, maar haar vertrouwen in Gods belofte wordt blijvend beschreven.

Ook in 2 Koningen 5:1-14 speelt een naamloos meisje een belangrijke rol. Zij is als slavin uit Israël weggevoerd en dient in het huis van Naäman, de legerbevelhebber van Syrië. Haar omstandigheden zijn onrechtvaardig en vernederend. Toch wijst zij Naämans vrouw op de profeet in Samaria. Door haar eenvoudige getuigenis komt Naäman uiteindelijk tot de erkenning dat er in heel de wereld geen God is dan in Israël (2 Koningen 5:15). Haar naam wordt niet vermeld, maar haar woorden worden door God gebruikt. Een kind zonder maatschappelijke macht krijgt een plaats in Gods heilswerk.

In Lukas 10:25-37 vertelt Jezus de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. De gewonde man langs de weg heeft geen naam. Wij weten niet waar hij vandaan komt of hoe zijn verdere leven verloopt. De priester en de Leviet lopen voorbij, maar de Samaritaan ziet hem, krijgt medelijden en verzorgt hem. Jezus maakt duidelijk dat naastenliefde niet begint met de vraag of iemand onze aandacht verdient. De gewonde man is allereerst een mens in nood. De naamloze wordt een spiegel voor ons eigen handelen.

In Lukas 7:36-50 lezen we over een vrouw die in de stad bekendstaat als zondares. Ook haar naam blijft ongenoemd. Zij komt in het huis van Simon de farizeeër en bewijst Jezus grote liefde door Zijn voeten te verzorgen. Simon kijkt vooral naar haar verleden en concludeert dat Jezus haar niet zou mogen aanraken. Jezus ziet echter haar geloof en spreekt haar vrij. De letterlijke woorden “Uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede” staan in Lukas 7:50. De vrouw wordt niet langer vastgezet in het etiket dat anderen haar geven.

Daartegenover staat de rijke man in Lukas 16:19-31. Zijn naam wordt evenmin vermeld, terwijl de arme Lazarus wél bij name wordt genoemd. Dat is opmerkelijk. De rijke man heeft aanzien en overvloed, maar in Gods oordeel blijkt zijn rijkdom geen blijvende waarde te hebben. Lazarus, die aan de poort lag, wordt door God gekend. Zijn naam betekent: God helpt. De tegenstelling leert ons dat menselijke bekendheid, bezit en status niet bepalen hoe God naar

ons kijkt.

De Bijbel geeft dus geen aanleiding om naamloze mensen over het hoofd te zien. Soms benadrukt het ontbreken van een naam juist dat de beschreven persoon model kan staan voor velen. De zieke vrouw kan herkenning oproepen bij ieder die zich verborgen, beschadigd of buitengesloten voelt. De weduwe laat zien dat vertrouwen op Gods belofte ook in armoede mogelijk is. Het dienstmeisje leert ons dat een klein getuigenis grote gevolgen kan hebben. De Samaritaan roept ons op om mensen in nood werkelijk te zien.

Tegelijk moeten wij voorzichtig zijn. Wij mogen niet zomaar zeggen dat iedere naamloze persoon een bepaalde symbolische betekenis heeft. We moeten eerst luisteren naar de tekst zelf. Wel zien we in al deze gedeelten een duidelijke lijn: God kent mensen die anderen voorbijgaan. In Jesaja 49:15-16 wordt dat beeldend verwoord: de Heere vergeet Zijn volk niet, maar heeft het als het ware in Zijn handpalmen gegraveerd. Dat is een Bijbels beeld; de gangbare uitdrukking “God kent uw naam” vat deze waarheid samen, maar is hier geen letterlijk citaat.

Voor de gemeente van Christus heeft dit praktische gevolgen. Wie staat er bij ons aan de rand? Wie wordt vooral aangeduid met zijn ziekte, verleden, beperking of financiële zorgen? De naamloze mensen in de Bijbel leren ons om verder te kijken dan etiketten. Zij leren ons bovendien dat ook iemand zonder aanzien door God gebruikt kan worden. Niet onze bekendheid, maar Gods genade geeft waarde.

Gespreksvragen

1. Wat valt u op aan de naamloze vrouw in Markus 5:25-34?
2. Waarom is het verschil tussen Jaïrus en de vrouw in Markus 5 betekenisvol?
3. Welke gevolgen had de ziekte van de vrouw waarschijnlijk voor haar dagelijks leven?
4. Wat leert de weduwe van Zarfath u over geloof in omstandigheden van gebrek?
5. Welke betekenis heeft het getuigenis van het naamloze meisje in 2 Koningen 5?
6. Wat vraagt de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan van u tegenover mensen in nood?
7. Welke etiketten plakken mensen gemakkelijk op anderen, en hoe kijkt Jezus anders?
8. Hoe kan uw gemeente beter oog krijgen voor mensen die gemakkelijk over het hoofd worden gezien?